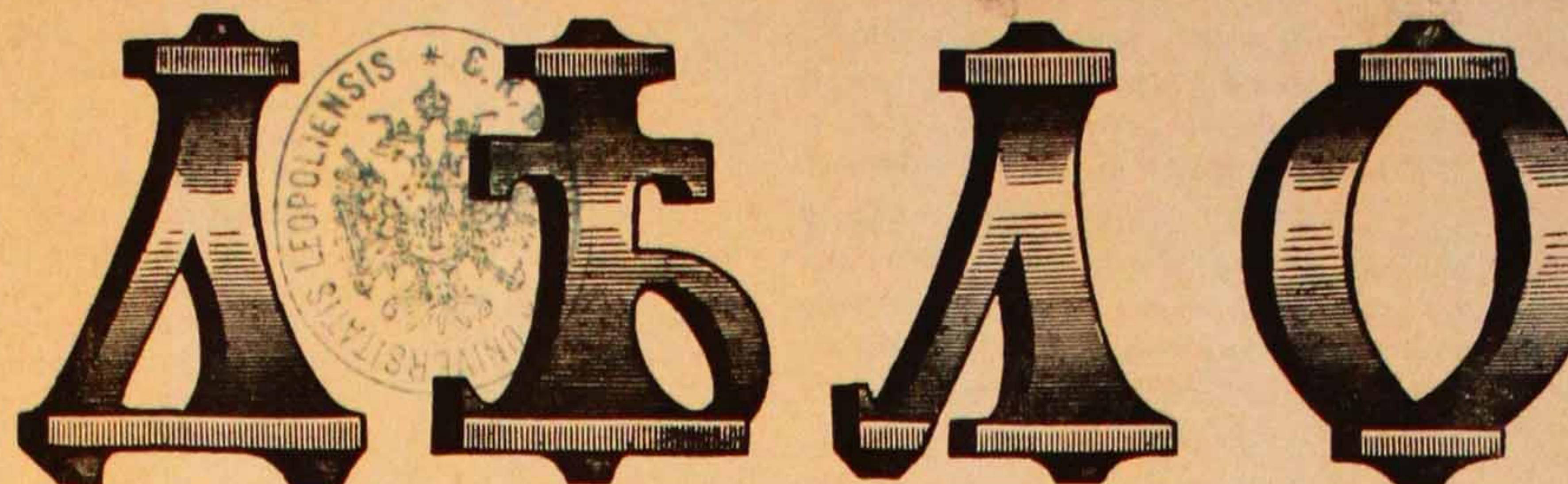

Выходитъ во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы
кажды рускихъ сиятъ о 4-й год попол. Литер. додатокъ
"Библиотека наизнам. повѣстей" выходитъ по 2 печат. ар-
кушъ кожного 15-го и посѣдѣнію для кожного мѣсяца.
Редакція, що винотрація и експедиція подъ Ч. 44 улицы
Галицка.
Всѣ листы, посылки и рекламиції належать пересылати
подъ адресомъ: редакція и администрація "Дѣло" Ч. 44 ул.
Галицка
Рукописи не взвртаються только за попереднє застереженіе.
Поштово чилю стоить 12 кр. а. в.
Оголошенія принимаються по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣдь однога
строчка печатної.

Рекламиції неопечатаній вѣлький бѣдь порта.

Предплату належать пересылати франко (наилучше
поштовими пересыпомъ) до: Администрація часописа "Дѣло"
ул. Галицка, Ч. 44

ВІ. Читателівъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вимовѣ *—ji*, *b*, *ā*—*i*, *u* (въ серединѣ и на концѣ слівъ)—*ы*, *и* (на початку слівъ и по самогласныхъ) = *i*, *ö* (на початку слівъ) = *vi*.

Въ 1883 роцѣ выходитъ "Дѣло" три разы на тиждень, що вторника, четверга и суботы. Условія предплаты поданій на заголовномъ листѣ. Тамже подана такожь предплата цѣна "Библиотеки наизнаменитихъ повѣстей".

Два справозданія посольскій

выпало намъ пынѣ мѣстити въ "Дѣло". Оба справозданія безмѣро важній для нації въ нынѣшній пору, на передодніи выборовъ до сойму. Розпочате въ нынѣшній числѣ справозданіе послы Круковецкого, того "бѣлого крука" се-редь польскихъ пословъ, покаже кожному був-шій соймъ въ цѣлій его наготѣ... Каждый Русинъ зъ слівъ Поляка, якъ не можна лучше порозумѣть, о що то властиво повинна ити наша борба выборча. Ту не иде вже лиши о борбу Русиновъ противъ Поляківъ, але о борбу рускої демократичної інтелигенції и руского народа противъ феодальної, банкір-скої и бюрократичної клики, которая бажає загарбати въ свои руки мандаты посольскій зъ рускихъ выборчихъ округовъ. Друге справо-зданіе, п. Вольфарта въ Калуші, бградою пе-ренимає нашу душу. Вотумъ недовѣрія, яке досталось п. Вольфартови зъ усль мѣщан-ськихъ, тѣ селянській інтерпелациї, підъ ко-тыхъ тягаромъ бувшій посолъ мусить страшно упрѣти, — все тое свѣдчить о розбуджуючоїся самосвѣдомості нашого мѣщанства и се-лянства.

Справозданіе посольске Александра гр. Круковецкого, посла до сойму зъ меншихъ поспѣшостей повіта перемиського.

"Братя выборцѣ! Тяжка моя задача здати вамъ сирау въ бѣлѣнії дѣяльности сойму и моси. Хочь прикро менѣ выповѣсти правду, мушу дозвершати той болестной операціи, хочь знаю добре, що всѣ партії, якъ ихъ партіями назвати можна, обуряте на мене, а то тымъ

больше, що они въ своїй наївності пересвѣдченій, що довершили великихъ рѣчей. Я мігбы мовчать и не робити собѣ бѣльше ворогівъ, але мовчанье уважавши и собѣ тхобривосте и несповиннемъ обовязку, и мавбымъ собѣ на совѣсти, що такожъ въ моси вини новий соймъ, якъ впрочѣмъ предвиджую, буде гд҃ршій бѣдь свого родича, — если гд҃ршій вже бути може. Чай хочь мѣсцями выплыли інші личности, хотрі могли бы соторити хочь малу меншість, що поперта публичною опінію, могла бы заважити на важкѣ; а то тымъ бѣльше, що бувшій соймъ не передиспутувавъ, але переголосувавъ. Не було бо въ нѣмъ анѣ людій независимихъ, анѣ здѣбныхъ, були що найбѣльше "мѣрноти", а если кто головою перероставъ другихъ, то такъ вже бувъ въ давна заангажованый въ егоистичнихъ роботахъ, що якого небудь добра для краю въ того не могло вийти. Можебъ и лучше було мовчать, колибъ той соймъ кончачи свою нещастну бѣлѣнії жизнъ бувъ полишпивъ краеви выбра-ти комитетъ выборчій и поволивъ краеви впливнути на тое, щобы складъ нового сойму бувъ лучшій. Але ему здавалося, що бувъ до-скончай, и въ своїй гордынѣ зродивъ "погробовѣніе", выбравъ комитетъ центральній, аложений въ "менердовъ" всѣхъ клубовъ; очевидно, на чолѣ ихъ поставивъ, якъ завѣгди, членівъ ради державної, а то въ той цѣлі, щобы на сколько дастися перевести выборы по мысли той партії, выкурити въ сойму людій независимихъ, що бажають правдивого поступу и поправы економичныхъ и суспіль-нихъ отношенъ, а обсадити тѣ мѣсця людьми смирными, задоволеними въ всего а передов-еїмъ въ самихъ себе, — однимъ словомъ, їїми креатурами."

"Въ краю, где бараняче послушенство такъ розвите, где локайство такъ загальне, где самостійну думку въ горы вже васуджу-ють, — мало кто отважиться думати и працювати для добра краю, але кождый має свой интересъ на цѣлі. Въ краю, где апатія тихъ, що могли бы що робити, есть загальна, тамъ "карієровичъ" мають широке поле до дѣлання, тымъ бѣльше, що служачи вѣрно кождочасному правительству, знаходить підпору у него и у его политичнихъ органівъ. Карієровичъ тѣ, стоячі на чолѣ, суть правительству вигодній: они нѣ-чого не жадають для краю, а для правитель-ства все готові зробити, щобъ только здобути

титулы "министрівъ", "екеселенцій", "фер-валтунгератівъ", а бодай "шамбеляндовъ" для себѣ и своїхъ; они чувствуются впливомъ задо-воленими, здобуваючи щонебудь для себе, хочь край черезъ тое груане въ щораю бѣльшу нужду; они думають, що для краю досить щастя — бачити, що на щасливихъ земля-кодѣ спадають такі "сплендори". Тоже все, що край въ той бѣлѣнії здобувъ, то: одного министра, колька екеселенцій, богато шамбе-ляндівъ и колька ордеровъ..."

"Вибраний вами, Вп. выборцѣ, до сойму, вступавъ я до него поївній надѣї, що богато дастися зробити для морального и матеріаль-ного піднесення краю... Я сподѣявався, що всѣ посли, вибрани селянами, будуть дбати зробити щось для селянъ, котрій ихъ надѣлили своїмъ довѣріемъ, тымъ бѣльше, що були и такі рѣчи, котрій можна було зробити на по-житокъ для селянъ, а безъ інѣакої кривиды для іншихъ класть. Въ першої хвили давася и я заманювавъ тѣшився въ утворення клубу "поступового", въ котрому заняли мѣсця посли зъ мѣстъ — отже інтелигенція — і колькохъ въ сель; признаюся, що я зразу богато числивъ на той клубъ "поступовий". Але не-бавомъ я пересвѣдчився, що інтелигенція безъ моральнихъ ширшихъ понятій може зйти на мановѣніе егоизму, и що тымъ панамъ були на мысли только мѣста, отже "копыткове" "ква-терункове", желѣзницѣ, ба що єще, кождый посолъ бажавъ, щобы желѣзниця виходила въ того мѣста, котрій більше репрезентувавъ. Вершикомъ ихъ бажанихъ мрѣй було: будувати палату соймову, касарнѣ, підвышати доходы пропинаційній, — словомъ, дбали лишь о мѣ-ста, не оглядаючись на тое, якъ въ того тягари спадутъ на цѣлій край. Я пересвѣдчився, що они були моими противниками, бо при-тому тѣ панове були дуже чувствительні на красній слобіця нашихъ пановъ. Я думавъ, що банкірѣ, адвокаты, нотаріи — людій независимихъ, — и я здивувався, що такъ ходять на шнурочку паньскому. Коли я звернувъ на тое увагу одного зъ пословъ, то отповѣвъ менѣ: "Щожъ хочешь, предѣвъ они въ нації не жijутъ, але въ пановъ; мусати отже дбати о ихъ клі-ентелю". Словомъ, і швидко пересвѣдчився, що кромѣ назви "поступової" все проче було въ той клубѣ запофаане."

"По першої сесії сойму я бувъ дуже розочарований, але єще не усомнився. Многа

Предплатна "Дѣло" для Австроїї:		Для Россіи
на пѣль робъ .	. 12 зр.	на пѣль робъ . . 12 руб.
на пѣль року .	. 6 зр.	на пѣль року . . 6 руб.
на четврт року .	. 3 зр.	на четврт року . . 3 руб.
за дод. "Библиотеки":		за дод. "Библиотеки":
на пѣль робъ .	. 16 зр.	на пѣль робъ . . 16 руб.
на пѣль року .	. 8 зр.	на пѣль року . . 8 руб.
на четврт року .	. 4 зр.	на четврт року . . 4 руб.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:
на пѣль робъ . . 5-		на пѣль робъ . . 5 руб.
на пѣль року . . 2-50		на пѣль року . . 2 руб. 50.
на четврт року . . 1-25		на четврт року . . 1-25
за загранічн., окрімъ Россіи:		за загранічн., окрімъ Россіи:
на пѣль робъ . . 15 зр.		на пѣль робъ . . 15 зр.
на пѣль року . . 750		на пѣль року . . 750 зр.
на четврт року . . 875		на четврт року . . 875 зр.
за дод. "Библиотеки":		на самъ додатокъ:
на пѣль робъ . . 19 зр.		на пѣль робъ . . 6 зр.

посли, прощаючися, казали: "Не разглядѣлись мы єще добре и для того не ішло такъ, якъ повинно було, — въ другій сесії звяземося въ кружокъ хочь невеликій, але независимий, и выборемо щось пожиточного для краю." Одинъ въ тихъ, що найлучший мавъ надѣї, бувъ посоломъ въ сель; біль колька користныхъ справъ підносивъ и попиравъ съ пересвѣдченіемъ. Посоль той бувъ небавомъ вибраний до рады державної, а коли я ему на другій сесії пригадавъ наше намѣренье звязатися въ кружокъ, біль отповѣвъ: "Дай менѣ спокой! поки я не бувъ въ радѣ державної, то я єще вѣривъ, що Ѣможна зробити, але теперъ знаю вже добре, що нѣчо не дастися зробити; умываю руки бѣдъ всего... я цѣлкомъ розчарований."

"Въ справозданію моїмъ въ першої сесії я головне зло приписувавъ партії краківської и подѣлови на клубы. "Станьчики" въ пятій роцѣ подѣлилися на двѣ часті, але въ соймѣ нѣчо не змѣнилося. Застановивши основно, я прішовъ до того пересвѣдченія, що тую непорадисть, апатію, неоготу зробити Ѣсть користного, треба приписати польському kol-u во Вѣдні, въ котрому верховодять "станьчики", а "подолаки" суть съ ними въ гармонії и хиба тымъ робжяються бѣдъ "станьчиковъ", що съ ви-повѣдають отверто свои васади, а тамтѣ дипломатично укривають свои погляди, — але обѣ партії васадами тѣсно злучені єть собою. Обѣ они, попираній послами-урядниками, творять въ радѣ державної одну цѣлість, бѣдну кождочасному правительству. Прехорошо гармонизували впередъ съ централістичнимъ правительствомъ, — теперъ дуже Ѣщи для автономистичного; готові все попирати накла-даньї якъ найбѣльшихъ податковъ на войско не оглядаючись на то, чи край може платити, чи нѣ, і не пытаючи, чи тое войско творится и скріпляється на тое, щобы разомъ съ Россіюю розобрать Турцію, чи Ѣоби зробити атакъ на Італію, — се имъ ровнодушно, кобы только члены "коф-a" були отзначенії, — а въ краю шепчуть людямъ на ухо, що тое все для обороны Галичини бѣдъ Россії."

"Та то члены рады державної въ Вѣдні опанували цѣлі направленьї сойму, подѣлили соймъ на клубы, а то для того, ѹобы отума-нити неоглядныхъ людей и стягнути кождого до того клубу, котрый свою наввою єго іде-

ДУРАКЪ.

Живъ собѣ на свѣтѣ дуракъ. Довго живъ собѣ поспѣвуючи; та небавомъ стали до него додѣтати вѣсти, що всѣ мають єго за великого дурака. Затревоживши дуракъ и ставъ жури-тись, якимъ бѣдъ способомъ запобѣгти тымъ немилымъ вѣстямъ. Нараїть якась гадка про-сигтила єго тупу головку... И не отягаючись, заразъ бѣдъ перевѣть въ житє. Стрѣтися его на улицѣ якій знакомий и ставъ хвалити авѣтного малия...

— Бойся Бога — кликнувъ дуракъ. — Малия той давно вже підішовъ у бѣтавку... Ты о т旣мъ не знаєшъ? Того не сподѣлавъ я по тобѣ.. Ты заофаній! — Знакомий вля-кався и приставъ на поглядъ дурака.

— Якужъ я гарну книжку нынѣ читавъ! говоривъ до него іншій знакомий.

— Бойся Бога, — кликнувъ дуракъ. — Якъ тобѣ не соромъ? Книжка та нѣчого не варта; всѣ давно на ю махнули рукою. Ты о т旣мъ не знаєшъ? Ты заофаній! — И сей знакомий влякався и приставъ на поглядъ дурака.

— Якійже то гарний чоловікъ, мдї пріятель Н.Н.! — сказавъ до дурака третій знакомий. — Се постать справдѣ благородна!

— Бойся Бога! кликнувъ дуракъ. — Н.Н. то авѣтный піддѣлъ. Ограбивъ свяжкѣ, котоже о т旣мъ не знаєшъ? Ты заофаній! — Третій знакомий влякався такожъ и приставъ на поглядъ дурака, отрѣкаючись пріятеля. И кого будь ѿ ѡбоду хвалили передъ дуракомъ — бѣдъ на всѣ мавъ однаку отповѣдь. Часомъ только додасть съ докоромъ: И вы все єще вѣ-рите въ авторитетъ?

— "Злый, злобный!" зачали говорити

про дурака знакомій. "Але єто за голова!" — "И якій языкъ!" — додавали інші

— "то такъ, то талантъ!" Скінчилось на т旣мъ, що видаєць одною часописю предложивъ дуракови веденіе отѣдѣлу критичного. И дуракъ ставъ критикувати всѣ і всѣхъ, не змѣняючи зовсімъ тактики, анѣ своїхъ чувственниківъ. Онъ, хочь давнѣйше постававъ противъ авторитетомъ, самъ нынѣ ставъ авторитетомъ, а молодѣжъ величавъ і бояться. И Ѣожъ має робити бѣдна молодѣжъ? Хочь — сказати мимоходомъ — нѣколи не треба величати... але въ т旣мъ слухаю, спро-буй, операйся — заразъ станешъ заофаній! Добре жити дурнєви мѣжъ трусливими.</

соймъ клубы „станьчиковъ“, „подоляковъ“, „экономистовъ“, „поступовыхъ“, але на чолѣ кожного клубу стояли все члены ради державной, котрый въ дробныхъ рѣчахъ рѣжнился болше може для публики нѣкъть въ пересѣдченія, але въ основѣ рѣчи тѣсно и солидарно сполученій, якъ въ Вѣдніи. Кто сумнѣвавшися о тѣмѣ, то легко переконася въ поименного голосованія въ справѣ индемнізаційной. На першой сесії сойму, замѣтимъ, молодшій послы могли змѣркуватися, выбрали черезъ аклямациою комісію соймову, которая мала выбирати інші комісії, напхали ви своими членами, а тѣ зновъ постаралися, щобы заоємотрити інші комісії своими сторонниками.

„Порушу тутъ колька справѣ и якъ польске „кою“ въ Вѣдніи супротивъ нихъ заховувалося. Одинъ нашъ посолъ, п. Іочь, выбраний соймомъ до красової комісії для податку грунтового, замѣтивъ, що стосунокъ ошщованій мѣжъ поодинокими шацунковыми районами (львовскими, краковскими и тернопольскими) добрий. (Свою дорогою розкладъ не бувъ такъ добрий, нашъ пок. Навроцкій выказавъ інакше; — але ту не о то ходить. Ред.) Цѣлый операторъ отійшовъ до комісії центральної. Тамъ узнали, що Галичина за низко ошщованія — (я думаю, що найнесправедливѣйше, бо то край найбльше занедбаный економично, край не маючій анѣ фабрикъ анѣ промислу, а черезъ те и консументовъ на плоды рѣльничий; — але менша рѣчъ о тобѣ, чи справедливо, чи несправедливо, — Тироль и Чехи кричали, отже треба було имъ обнажити, — якъ то намъ въ податкової комісії оповѣдавъ одинъ посолъ, членъ комісії центральної, — въ чого я вношу, що за мало кричали) — отже поднесено на Галичину шацунокъ о 1,783.144 зл. Комісія центральна мала остаточно право тобо зробити, але не мала права суму тую самовольно розложити на округи въ Галичинѣ.“

Тая катастральна чинність опиралася на засадѣ самоошщованія, або що на даныхъ подставахъ стосунокъ однихъ повѣтівъ до другихъ урегулеваный черезъ красову комісію и узnanій добрымъ черезъ комісію центральну, мѣгъ бути подвигшений, але пропорціонально, с. є. що сума висшого шацунку могла и повинна була бути розложена на всѣ три райони галицкій въ пропорції до самоошщованія. Сума тая повинна була бути роздѣлена яко 7.3%. Комісія центральнай очевидно ходило о головну суму въ Галичинѣ, а розкладъ єи на рѣйони поручено вже „rodak-амъ“, яко лучше обозначанимъ. Отже понеже въ комісії центральнай була большість „подоляковъ“, то они наложили подвигшеніе для тернопольского району о 2.1% або о 190.565 зл., для краковскога о 7.2% або

мимохѣт спустивши очи передъ тымъ переразливимъ видомъ, простягнувъ руку. Однакъ менѣ выдалось, що не его рука стиснула мою. Здавалось менѣ, що помѣжъ нами сидить висока, тиха, бѣла женьщина. Довга габа вкрывава ви бѣль стѣбть до головы. Нѣгде не дивляться єи глубокій, блѣдій очи; нѣчо не говорять єи блѣдій, сырій губы... Та женьщина злучила наші долони... Погодила насъ на вѣки. Такъ есть... смерть насть погодила...

ДВА БОГАЧА.

Коли величають въ моїй присутності богача Ротшильда, котрый въ великанськихъ своихъ приходовъ удѣляє цѣлі тисячі на вихованье дѣтей, на лѣкъ хорихъ, на приютъ старцівъ, — и я хвалю и спбвчую. Однакъ при той хвали и спбвчую годѣ не вгадати одної убогої селянської родини, що пріїнала сироту — сестрінку до своїхъ подушевашої хатини.

— Якъ възмемо Катрусю, — говорила жѣнка, — то віде на ю послѣдній нашъ грбшъ, — не буде за що купити соли, посошити юшку...

— А то мы и такъ ви... бѣль соли, отповѣть мужикъ, ви чоловѣкъ.

Далеко Ротшильдови до того селянина.

ВОРОГЪ И ДРУГЪ.

Чоловѣкъ, висудженый на вѣчну тюрму, вырвавшися въ запертія и ставъ скоро утѣкати... За нимъ таки летѣла погоня. Онъ бѣгъ въ всѣхъ силь... Погоня почала вѣстапатися посаду. Аже ось передъ нимъ рѣка съ берегомъ стромкимъ, вука, але глубока рѣка... А бѣль не умѣє плывати! Зъ одного берега на другій лежить перекинена тонка, гнила дощка. Бѣглецъ хотѣвъ вже на ю ступити... Однакъ приключилось, що саме коло рѣки стоявъ найлучший его другъ и найзаїзватѣйший ворогъ. Ворогъ нѣчо не сказавъ — лиши заложивъ руки; другъ за то крикнувъ на цѣле горло: „Бейся Бога! що робишъ? Схаменися, боже-

о 487.672 зл., а для львовскога о 12.8%, або о 1,104.907 зл., — и тымъ чиномъ надъ 500.000 зл. перевалили въ района тернопольскога на львовскій.“

„Пос. Іочь скликавъ настъ кольканайцать пословъ, представивъ намъ автентичній цифри, и мы рѣшили внести поданье до намѣстництва, а опселя меморіаль до министерства, котрый підписало 84 пословъ. Мы підносили тую справу въ комісії податкової и я жадавъ, щобы справу залагодити ту мѣжъ собою, щобы мы не мусѣли удаватися до Вѣднія, передъ Нѣмцівъ. На тое одинъ членъ центральної комісії отповѣвъ менѣ, що удаочися до Нѣмцівъ, стратиби мы морально, а нѣчого не здобулибы матеріально. На тое я ему отповѣвъ: „Еслибъ менѣ кто вытягнувъ грбшъ въ кишеннѣ, чи я стратиби материально и морально? Я стратиби лишь материально, а морально той, котрый менѣ грбшъ вытягнувъ“... Другій членъ центральної комісії еказавъ: „Мусите платити, бо надъ вами нема державного трибуналу“... Перемышль піднесла центральна комісія о 20.000 зл. выше надъ першій шацунокъ, а о 36.000 зл. выше бѣль давногого податку. Такъ отъ можна собѣ еказати: „сердъ сердечныхъ пріятелівъ псы зайця зѣвили“... „Кою“ въ чого чину непольского, необитательского, коли вже нѣчого бльше єму не можна було закинути, не очистится; — ту бракъ честности и справедливости; справа тая въ найвышшої степеніи цинична и неморальна — она обурююча!“

(Дальше буде.)

Справозданье посольське

п. Францішко Вольфарта

бувшого посла до сойму зъ сельскихъ громадъ калуского поста.

Допись зъ Калуша.

П. Франц. Вольфартъ, бувшій судія по-вѣтовый въ Войниловѣ, а теперъ дякувати зробленому маєткови въ нафти дѣдичъ въ Курянахъ, скликавъ печатнимъ польскимъ запрошеніемъ своїхъ выборцівъ „Ziemni kalskij“ (выраженіе многозначуще, историчне) на день 6 л. марта до Калуша, щобы здати имъ справу въ своїхъ посольськихъ дѣяльності и убѣгтись о поновній мандатѣ.

Того дня по 11-тій годинѣ передъ полузднемъ зібралися въ сали ради повѣтівога 156 выборцівъ. П. маршалокъ пов. предложивъ зборови, выбрати предѣдателемъ найстаршого вѣкомъ о. Корчинського, але збораній одноголосно выбрали таки самого маршалка. Предѣдателъ здѣлливъ голось пословъ.

П. Вольфартъ на вступѣ подякувавъ численно збораніямъ за трудъ и почавши широко розводитися о посольськихъ клубахъ въ соймѣ, заявивъ, що бѣль державъ съ т. зв. „поступовцами“, котрій будьтобы бльше добра бажають для всѣхъ Галичини, якъ „станьчики“. Згадавъ такоже о великихъ недоборахъ.

вольный! Чи не бачишъ, що дошка зовсѣмъ гнила? Заломите вѣдъ твою вагою и згинешь безъ слѣду!“

— Але іншої переправы нема... а чуашъ погоню? — застогнавъ въ рознукі нещастній и вступивъ на дошку.

— Не позволю! Нѣ, не позволю, щобысь згинувъ! — крикнувъ горячій пріятель и вyrвавъ дошку въ підъ ногъ бѣглеца. Сей въ одній хвилѣ бухнувъ у воду — и утонувъ. Ворогъ засмѣявся съ вдоволенемъ — и бѣльшовъ; а пріятель сївъ на берегу — и ставъ горко плакати за своїмъ беаталаннимъ... безталаннимъ другомъ! Щобъ однакъ себе самого винувати за смерть его — не подумавъ о тѣмъ анѣ на хвилю. „Не послухавъ мене, не послухаєшъ!“ — шептавъ сумно. — „А впрочемъ! — сказавъ наконецъ — тажъ бѣль цѣлѣ живеть мусѣбіи мучитися въ тяжкій вязницѣ! Теперь бодай не терпить! Лекше єму теперъ! Таке видно вже було его призначене!

— А однакъ жаль, жаль менѣ его по людски! — И сердечна душа плакала безътрадна по своїмъ беаталаннимъ друзівъ.

ЗАВТРА! ЗАВТРА!

Якій пустий та марній и минущій майже кожный прожитий день! Якъ мало слѣдѣвши по собѣ! Якъ безъмисльно — дурно промінули тѣ години за годинами! А мимо того хочася чоловѣкови жити; цѣнити жити, полягає надъю въ нѣмъ, въ собѣ, въ будучності... О! якого блага дождає бѣль будучихъ днівъ! Але въ откликъ уявляє собѣ, що інші будучій дні не будуть подобній до тѣлько-що прожитихъ? Але бѣль того павѣти не допускає. Онъ въ загалѣ не любить роздумувати — и добре робить. „Завтра! завтра!“ — потѣшавъ самъ себе — аже поки то завтра не втруне єго въ могилу — но — а въ могилѣ — мимо-вольно перестаєш роздумувати.

котрій повагяли попередній єще сойми, — отже теперѣшній посли мусѣли такій тяжкій додатки до податковъ накладати. Дальше скажавъ, що бувъ за регуляцію рѣкъ и обстававъ за примусовою асекурацію, — а особливо лежали ему на сердці петиції, які надходили єго виборчого посла. Заявивъ такоже, що промовлявъ за вольною сырвицю соляною и за задржаньемъ многихъ ярмарокъ. Въ конці єще разъ подякувавъ виборціямъ за ласкавий трудъ, що зъѣхали до Калуша и зазначивъ, що вправдѣ не ставите яко кандидатъ до нового вибору, але єть охото прїмивоби мандатъ, еслибъ виборці єобѣ того жадали.

По бѣсѣдѣ п. Вольфарта забравъ першій голось о. Вирекій въ роду брманінъ, рускій парохъ въ Лавяніго, и заявивъ, що після его спостереженя виборці, яко Русини, не зрозумѣли польской бѣсѣди посла, — отже бѣль повторить бѣсѣду посла по руски. Яко вступить до того переводу бѣсѣди додавъ о. Вирекій въ себе, що „руски люди мусѧть за панами тягнущи, бо противъ волѣ можніхъ пановъ інѣчого не вѣрють.“ Дальше почавъ переводити бѣсѣду посла, але при „ярмаркахъ“ уважавъ очевидно потрѣбнимъ змѣнити поглядъ посла и поклавъ въ уста посла зовсѣмъ противній слова! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ ється єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ єиться єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ єиться єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ єиться єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ єиться єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ єиться єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ єиться єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ єиться єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П. Николай Кобринський старався перебити его „сухі дубы“, — але бѣль було. Аже коли о. Вирекій почавъ плести о якихъ „московськихъ нападахъ“, а всѣ виборці страшно відчули, — аже тоды ц. к. комисаръ староста п. Лемницкій и предѣдателъ завѣзвали его до порядку. О. Вирекій єще дальше почавъ єиться єличи, що відъ посла зовсѣмъ противній слово! Маршалокъ и самъ посолъ звернули его увагу, що „перекручує“ думку посла. — але о. Вирекій дальше пѣвъ інѣсеніїцѣ. П.

ПЕРЕГЛЯДЬ ПОЛИТИЧНИЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) Дебати спеціальний надвірний посол почалися на засіданні ради державної ділової зборів 3 березня с. р. — Надь рубрикою „Найвищішій двоєр” забрав голосъ пос. Шенереръ вночі, щобъ зъ прелімінованою сумою на удержаніе цѣсарського двора одинъ мільйонъ зр. отглаголити и обернути на застосуваніе фондъ запомогового для роботниківъ. Се не буде противнимъ вольт монарха а противъ, дѣломъ достойнимъ потомка нѣмецкої династії. Въ наслѣдокъ сего внесенія поднеслися численіи голосы обуренія въ палатѣ, а президенъ удѣливъ пос. Шенерерову нагану за втяганіе особы монарха до дискусії. Оттакъ церейша позиція бюджету „видатки на удержаніе двора цѣсарського”, що виносять 4,650.000 зр. безъ дальшої дискусії. (Угорщина платить туло позицію окремо.) Такъ само перешли слѣдуючі рубрики: 2) 700.615 зр. на канцелярію цѣсарську 3) 1.071.035 зр. на раду держ. 4) 22.000 зр. на трибуналъ политичній. — При той рубрицѣ, обімаючою 1.008.154 зр. видатокъ на раду министровъ и на фондъ дипломатійн., забравъ голосъ пос. Шенереръ, жалючи на самоволю властей въ задержуванію листівъ приватныхъ и попираючи свою жалобу історію власного листу; бессѣдникъ жадає бѣзъ правителства передъ всѣмъ пошанованія тайни листової. Надь тою самою рубрикою забрали голоса еще посли: Саксъ, Габлеръ, Русъ, Ельцъ и Штурзъ головно въ справѣ протегованія правителства поївъурядовъхъ органовъ, а два послѣдніи посли зажадали, що правителство ужилъ строгихъ средствъ супротивъ приотрасныхъ партійнихъ отзывовъ гдѣянихъ дневниківъ, деморалізуючихъ супольність. Оттакъ приято рубрику пяту.

На засіданні понедѣлковомъ (дня 5 с. м.) розпочалася дебата надвірною „міністерство справъ внутрішніхъ”. Пос. Шенереръ виступивъ першій съ інтересацією до міністра справъ внутрішніхъ, на якій правадій подставѣ отнято виходачій въ Петербургъ газетѣ „Westungarische Grenzboten” почтовий дебіт до Австрії. — Оттакъ забравъ голосъ пос. Кулачковскій. Бессѣдникъ подносить незавидній обставини, середъ якихъ приходиться жити народності рускої въ Галичинѣ, народності, котра повинна мати такі права въ Галичинѣ, які мають славянські народності въ Чехахъ. Русини жъ сповінюють свои обовязки державній и обывательской що найменше не горше бѣзъ Поляківъ. Се виказавъ яко не давно переведений процесъ о зраді держави. Помимо дуже численій ревізії въ Галичинѣ, Буковинѣ и на Уграхъ, помимо арештованія и майже поброноного визнанія людей, помимо того, що лава присяжнихъ призвѣтній процесъ складалася зъ самихъ Поляківъ, поимо того всіго — лиши чотирохъ людей засуджено, та и то лиши за забуруніе публичного спокою. Сей процесъ викривъ, якъ въ Галичинѣ заховується законъ о ненарушимості тайни листової, свободы печати, свободы релігійної и переконанія, бѣзъ виказуванія, що плеканіе наукъ Русинамъ інодї вміняється яко злочинство. Русини въ Галичинѣ суть однокімъ народомъ Австрії, для котрого существуетъ обовязки, но не существуютъ права, наколи польської верховодчайої партії не подобається ихъ имъ признані. Що бѣльше. Навѣтъ рѣшена найвищого трибуналу въ справѣ ужуванія руского письма черезъ уряды въ справії школъ рускихъ зовѣтъ запознанія властями въ Галичинѣ, хочь запознанія тоє рѣбнаса нарушено основніхъ законовъ. Пос. Гавзнеръ гордо встулався при загальній дебатѣ за ческою школою въ Вѣдні, — дивно се, що бессѣдникъ по при узnanію правъ ческої народності, не здобувся на таке узnanіе правъ руского народа въ Галичинѣ. — Польське опекунство надвірною Русинами въ Галичинѣ відривле въ справѣ вѣры — въ жити церковне. Підъ напоромъ сего опекунства мусѣвъ въ минувшому роцѣ мітрополитъ галицький и два другій достойники церкви зложили свои уряды, польської верховодчайої партії завдичати належить отданье Василіанського монастиря въ руки Єзуїтівъ, борбы противъ рускихъ крестобоївъ и нащастія на церковний календар. Все то веде только до побуренія и занепокояння руского народа. — Коли кожде друге вѣровсповѣданіе въ Австрії забезпечено бѣзъ вмішування чужихъ въ свої внутрішній церковній справії — то однъ Русини становлять въ томъ взглядѣ винятокъ, позаякъ духовенство руске навѣтъ при отпрашиванію служби божої стоять підъ наглядомъ жандармерії и другихъ людей приватныхъ, котрі часто суть членами нехристіанського вѣровіївъ.

Безпідставній злобній голосокъ помовлюють Русиновъ о гравитацію до православія, що зблішує гнетъ руского духовенства и народу. Тож треба знати тымъ, що такъ дуже помовлюють Русиновъ о належності до православія, що коли Русини стануть передъ альтернативою: перенести затрату своєї народності, або виречися певнихъ догматівъ, — то съ певностю выберуть другу евентуальності. Тож лежить такъ въ інтересъ Австрії, якъ самихъ Поляківъ занехати разъ тую політику, когда до такихъ наслѣдківъ може довести. А по мимо того жаденъ избрітъ Австрії не платить такъ несороумно великихъ податковъ гроша и крові, якъ галицькі Русини. Всѣхда Галичина платить великий податокъ грунтова, а Русини не мають нѣякого вилуза на способъ розпорядження тою сумою. Въ палатѣ панівъ нема авѣ одного Русина, въ палатѣ послѣдовъ есть ихъ лиши 3, въ самий красномъ суть въ значній меншості,

а що до репрезентантій поївътовыхъ, то досить буде піднести той фактъ, що одна рада поївътова въ Галичинѣ бѣзъ 1877 р. не може уконституоватися для того, що Рубини суть въ нїй въ болішості. — Правителство поївътво для зверненія вже разъ увагу на отношенія Русинівъ въ Галичинѣ въ даті имъ польгу въ ихъ необрідній положені.

На бесѣду пос. Кулачковскому отповѣдавъ пос. Мадейскій, звертаючи унагу Кулачковскому, що отдана монастиръ Василіанськъ въ руки Єзуїтівъ заражавъ самъ провинція, а жаданіе тое потвердивъ мітрополитъ. Такожъ і справы школи ческої во Вѣдні не може ідентификуватися справою школи рускої во Львовѣ, бо перша заснована фондами приватными а друга має бути удержаніа фондами мѣста. Бессѣдникъ перечить, що пос. Русини були вищерпти въ репрезентантії поївътовихъ и краєвыхъ; въ радахъ поївътвъ Галичинѣ засають Русини въ значній числѣ; а если въ самій краєвѣтъ Русинівъ мало, то вина се самихъ Русинівъ, отдаючихъ добровольно свои голосы на польськихъ пословѣ. Бессѣдникъ не перечить вѣдомці, що существо на правленіе засліпення календаря, однакъ виступаючи супротивъ агитації въ томъ направленію, виступає разомъ и супротивъ вольності, котрає єсть підставою конституційної держави. Що до дальшихъ замѣтківъ пос. Кулачковскому, дотичнихъ звѣтного процесу Ольги Грабарь, бессѣдникъ вважає рѣчкою недостойною себе и парламенту отповѣдати на нихъ. — Додатково до слівъ пос. Кулачковскому забравъ ще голосъ пос. Ковалевскій, замѣчаючи, що супротивъ отдана монастыря Вас. Єзуїтівъ протестувавъ епіскопъ перемиській и численній монастырь Вас., и що Русини ради вже бачили вѣтъ монастырь въ рукахъ Бенедиктинівъ, якъ Єзуїтівъ, супротивъ котрьхъ завѣтії опозиційно виступали. Правда, що провинція жадавъ самъ сего, однакъ провінціальтайкій, котрій зъ роду лат. обр., дѣлавъ все по за плечима суперіора ордену. — Дотично школы рускої во Львовѣ, не можна піднести тутъ рѣжницу на веденої п. Мадейскимъ межи нею а школою ческою, позаякъ рѣшенья наїв. трибуналу загладжує тутъ всяку рѣжницу. Врештѣ все то, и накидуваніе Русинамъ лат. календаря и перепони ставленій имъ въ виконуванію ихъ правъ, мають на цѣлі толькъ одно, т. е. польонизацію, супротивъ котрої Русини завѣтії виступати мусѣвъ. — Министръ Таффе отповѣдає, що въсюю рѣчкою недостойною себе и парламенту отповѣдати на нихъ. — Додатково до слівъ пос. Кулачковскому забравъ ще голосъ пос. Ковалевскій, замѣчаючи, що супротивъ отдана монастыря Вас. Єзуїтівъ протестувавъ епіскопъ перемиській и численній монастырь Вас., и що Русини ради вже бачили вѣтъ монастырь въ рукахъ Бенедиктинівъ, якъ Єзуїтівъ, супротивъ котрьхъ завѣтії опозиційно виступали. Правда, що провінція жадавъ самъ сего, однакъ провінціальтайкій, котрій зъ роду лат. обр., дѣлавъ все по за плечима суперіора ордену. — Дотично школы рускої во Львовѣ, не можна піднести тутъ рѣжницу на веденої п. Мадейскимъ межи нею а школою ческою, позаякъ рѣшенья наїв. трибуналу загладжує тутъ всяку рѣжницу. Врештѣ все то, и накидуваніе Русинамъ лат. календаря и перепони ставленій имъ въ виконуванію ихъ правъ, мають на цѣлі толькъ одно, т. е. польонизацію, супротивъ котрої Русини завѣтії виступати мусѣвъ. — Министръ Таффе отповѣдає, що въсюю рѣчкою недостойною себе и парламенту отповѣдати на нихъ. — Додатково до слівъ пос. Кулачковскому забравъ ще голосъ пос. Ковалевскій, замѣчаючи, що супротивъ отдана монастыря Вас. Єзуїтівъ протестувавъ епіскопъ перемиській и численній монастырь Вас., и що Русини ради вже бачили вѣтъ монастырь въ рукахъ Бенедиктинівъ, якъ Єзуїтівъ, супротивъ котрьхъ завѣтії опозиційно виступали. Правда, що провінція жадавъ самъ сего, однакъ провінціальтайкій, котрій зъ роду лат. обр., дѣлавъ все по за плечима суперіора ордену.

ЗАГРАНИЦІЯ.

Франція. Новий кабінетъ французького державинія черезъ підсекретаріївъ стану. Только Шальмель-Лякуръ міністеръ справъ внутрішніхъ не призначає підсекретара, бо лиши підъ тимъ условіемъ призначає бѣзъ теку. Миже доносили, що Шальмель-Лякуръ поперечився съ Ферримъ зъ тѣ, що президентъ міністрівъ хоче наглядати надъ дѣлами міністрівъ; о то саме, якъ доносять французькій дневники, має посперечатися съ Ферримъ и мин. Вальдекъ-Руссо. Міністеръ війни Тибоденъ додержує слова и усуває зъ армії всѣ елементы консервативн. Недавно тому збставъ укараній Ламоретъ, полковникъ шефъ 14 полку піхоти, однокімъ арештомъ за то, що въ день похорон Гамбети давъ останційно у себе баль. — Въ сенатѣ французькому бѣзбулася въ суботу розіправа надъ справою туникою. Ходить о протекторатѣ въ той державѣ а Шальмель-Лякуръ, кромѣ многихъ іншихъ трудніхъ справъ, має ще тую неlegальную справу до залагодженія. Онъ мусѣтиє знести таї звани капітуляцію и юрисдикцію, котру виконують тамъ інші держави черезъ своїхъ репрезентантівъ. Поки се не збуде, по пановиціи Франції въ Тунісѣ буде загрожене многими небезпечністями. Задачею Шальмеля-Лякура отже єсть виправити проектъ до судовничого закона для Тунісу, именно такого проекту, що на него могли згодитися всѣ держави, маючи вилу въ Тунісѣ, а передовсімъ Англія. — Палата французка росічно підставила надвірній бюджетъ; проектъ бюджету предложивъ мин. скарбу Тиарть вже въ суботу. — Справа ревізії конституції дасть такожъ немало склочуту міністерству. Феррі есть противній сему проекту, а и інші мініstry яко давній членами міністерства Гамбети жадають отложенія той ревізії. „Republique fran鏰ise“ пише, що насампередъ поївътво правительство утревалитися, и оттакъ донерва буде можна приступити до змѣн конституції. — Колоніальну політику пам'єре міністерства Ферріго вести енергично та зважаючи, що на него могли згодитися всѣ держави, маючи вилу въ Тунісѣ, а передовсімъ Англія. — Палата французка росічно підставила надвірній бюджетъ; проектъ бюджету предложивъ мин. скарбу Тиарть вже въ суботу. — Справа ревізії конституції дасть такожъ немало склочуту міністерству. Феррі есть противній сему проекту, а и інші мініstry яко давній членами міністерства Гамбети жадають отложенія той ревізії. „Republique fran鏰ise“ пише, що насампередъ поївътво правительство утревалитися, и оттакъ донерва буде можна приступити до змѣн конституції.

павъ до Парижа и мавъ довгу нараду съ Шальмель-Лякуромъ. Якъ подають днівники, результатъ тої нарады має бути такій, що Франція згодиться мовчи на дѣла Англії въ Египтѣ, а Англія не буде перешкоджати Франції въ справѣ триполітанській. — Въ Ірландії справи не стоять лучше, убийства аграрній на порядку днівній; жертвами падуть поліціянти и особи належачі до адміністрації приватнихъ маєтківъ. Правителство скріпило поліцію и заказало дебиту американській газетѣ „Irish World“. Мимо того що звільненія Керел власти англійській предприняли безчисленній арештованія, партія революційне не упаде на дубъ. Органъ вице-короля Ірландії „Dublin Express“ доносить, що фаланга заговорщиківъ доповняє себе новими членами, та що партія „Irish invincibles“ обійтися провінцію. Якій нещевіній станъ панує въ Ірландії, того доказомъ може послужити и самъ фактъ, що коли сими дніми палата послала посла въ Лондонъ ухвалила „примусъ ліквільний“ для Ірландії, — то міністеръ для справъ Ірландії, Тревеленъ заявивъ, що хотій уважає добримъ дѣломъ ухвалу примусу школного ліквільного ухвалюючи його вже тепер въ жити. — На тоймъ засіданні ради підстави додала палата посла въ Лондонъ ухвалила „примусъ ліквільний“ для Ірландії, — то міністеръ для справъ Ірландії, Тревеленъ заявивъ, що хотій уважає добримъ дѣломъ ухвалу примусу школного ліквільного ухвалюючи його вже тепер въ жити. — На тоймъ засіданні ради підстави додала палата посла въ Лондонъ ухвалила „примусъ ліквільний“ для Ірландії, — то міністеръ для справъ Ірландії, Тревеленъ заявивъ, що хотій уважає добримъ дѣломъ ухвалу примусу школного ліквільного ухвалюючи його вже тепер въ жити. — На тоймъ засіданні ради підстави додала палата посла въ Лондонъ ухвалила „примусъ ліквільний“ для Ірландії, — то міністеръ для справъ Ірландії, Тревеленъ заявивъ, що хотій уважає добримъ дѣломъ ухвалу примусу школного ліквільного ухвалюючи його вже тепер въ жити.

(A) Зъ Комарна пишуть намъ: Якъ зачуваєть, въдѣль ряды поївътво въ Рудахъ заложивъ въ лютомъ с. р. „польську читальню“ для тамошніхъ мѣщан. Вънайшнія хату у одного молодого мѣщанина и зроблено его господаремъ читальнѣ. Але господар дуже швидко допустився дуже негарного дѣла, заглядаючи по ночахъ безъ позволенія властителя до замкненої, виномъ наповненої пивницѣ и забираючи въ товариствѣ еще другихъ спольщниківъ рѣжий вина. Дверь до пивницѣ отворяли витрихи. Молодий народъ сходився подъ позоромъ нѣбы для читальнѣ, коли тымчасомъ господар еї спріяявляє гостину въ читальнѣ, забавляючись весело съ другою половиною роду людскаго. Бувы може еще дальше такъ гарно господарювавъ въ читальнѣ, кобъ его на пещастіе не була сполощена 23 лютого с. р. межи 3 а 4 годиною рано служаща властителя. Она піднізла господаря читальнѣ, описала его свому господареву, который заглянувши до пивницѣ дозрѣвъ до першої тепер великої убогої фляшкою. Забирали бо ему не абы якіе вина: шампаны, зеленякъ, гегелякъ, писпортъ, бордо, мадия и т. д., лишаючи коже танше для паньства. До мешкання молодого господаря удалася ревізія жандармовъ и поліції и знайдено еще колька шампаній и богато порожніхъ фляшкою зъ вина. Крадѣжъ проваджено на велику скалю. Краї місю въ якакъ, въ другомъ склепѣ насту, оливу, умбрь, урбінію сало и рѣжий масіза, а еще и грошъ (200 зр. и 3 лукати). Якъ менѣ оповѣдають, мали въ читальнѣ вариги червоне вино въ банку, додаючи до него цукру, води и руму, и такъ почиавали, а коли того замало було, то ляля по

